

ПРОУЧВАНЕ ВЪРХУ НОРМАТИВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ФИЗИЧЕСКАТА ГОДНОСТ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ ОТ МВР

Нели Янкова^{1*}, Йони Петровска²

¹Национална спортна академия „Васил Левски“, катедра „Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички“, ²Национална спортна академия „Васил Левски“, докторант към катедра „Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички“

ORCID

Neli Yankova – <https://orcid.org/0000-0002-8828-6597>

Yoni Petrovska – <https://orcid.org/0000-0003-3401-2029>

РЕЗЮМЕ

Превенцията, противодействието на престъпността, опазването на обществения ред и защитата на населението в своята цялост са една от сферите, базиращи се на адаптирани към съвременните изисквания закони, стабилна икономика, развита инфраструктура, осигурена социална среда и здраво общество. В този смисъл като един от най-важните фактори се явява физическата подготовка. Целта на изследването е да се установи и анализира мнението на служителите от МВР по отношение на нормативната уредба, засягаща физическата подготовка и утвърдената тестова батерия. За целта на изследването е проведено анкетно проучване със 78 служители на средна възраст 43,2 г. Анкетата включва осем въпроса. Анализът на резултатите от проучването ни дава основание да смятаме, че е необходимо адекватно доразработване на нови форми и методи за подготовка и оценяване на физическата годност на служителите в системата на МВР.

Ключови думи: физическа годност, оценяване, мнение, анкета, служители на МВР

STUDY ON THE REGULATORY REQUIREMENTS FOR THE PHYSICAL SUITABILITY OF MINISTRY OF MINISTRY EMPLOYEES

Neli Yankova, Yoni Petrovska

National Sports Academy “Vassil Levski”,

Department of Heavy athletics, boxing, fencing and sport for all

ABSTRACT

Prevention, combating crime, maintaining public order and protecting the population as a whole are one of the areas based on laws adapted to modern requirements, a stable economy, developed infrastructure, a secure social environment and a healthy society. In this sense, one of the most important factors is physical training. The purpose of the study is to establish and analyze the opinion of the employees of the Ministry of Interior regarding the regulations concerning physical training and the approved test battery. For the purpose of the study, a

survey was conducted with 78 employees with an average age of 43.2 years. The survey included eight questions. The analysis of the results of the study gives us reason to believe that it is necessary to adequately develop new forms and methods for training and assessment of the physical fitness of employees in the system of the Ministry of Interior.

***Keywords:** physical fitness, assessment, opinion, survey, employees of the Ministry of Interior*

ВЪВЕДЕНИЕ

Дейността на МВР е насочена към защита на правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността, защита на националната сигурност, опазване на общественения ред и пожарна безопасност и защита на населението (ЗМВР, 2021).

Съгласно Закона за МВР, за да постъпят на работа, служителите трябва да отговарят на специфичните изисквания за възраст, образование, физическа годност и психологична пригодност, определени с наредба на министъра на вътрешните работи. Минималните изисквания за физическа годност са определени съгласно Специализираните методики за изследване на физическата годност на кандидатите за назначаване на държавна служба в МВР.

В нормативната уредба на МВР е предвидена и действаща специализирана методика за обучение и контрол на служителите по физическа подготовка, която определя условията и реда за планиране, организиране, провеждане, контрол и отчитане на физическата подготовка на служителите в МВР. Физическата подготовка е непрекъснат процес на занимания с физически упражнения, вид спорт и туристически походи, който има за цел развитие и усъвършенстване на двигателните качества за повишаване на работоспособността и укрепване на здравето.

Съдържанието на понятието контрол е свързано с процеса на управление и според Я. Брогли (1992) контролът е система, включваща три основни функции (подсистеми) – измерване, оценяване и оптимизиране, като същият автор описва, че „контролът представлява един типичен процес, при който на управляемата подсистема (състезател) се гледа като на черна кутия. Този термин означава, че функционирането на системата за контрол не изисква познания по същество за вътрешната структура и субстанция на управляемата система“ (Брогли, 1992).

Според Желязков, Дашева и Нейков (2020) „контролът е част от познавателната дейност на човека, при който се събира информация и се оценява действителното състояние на даден обект с оглед неговото целенасочено (предварително планирано) развитие и усъвършенстване“.

Щерев и кол. (1979) определят физическата дееспособност като функционално състояние на организма, отразяващо постигнатото ниво на неговите физически възможности. Те се определят посредством количествените резултати, които обуславят степента на развитие на двигателните качества на човека.

Характеристика е дадена и от Брогли (1977), който е описал, че: „понятието тест се свързва с проба, определяне на ценността, качествено или количествено измерване. Всеки тест представлява променлива или случайна величина, а данните или наблюденията, получени с негова помощ, са стойността ѝ“.

Според Йорданов (2015) за ефективността на професионалната дейност въздействат и допълнителни външни и вътрешни фактори. По данни на Панайотов и кол. (2018) служителите от МВР определят нивото си на специална подготовка като слаба и на ниско ниво поради тяхната ангажираност.

Оценяването, според Славова (2017), спомага за осигуряване на системна обратна връзка по отношение на собствения им напредък, разбиране за собствените силни и слаби страни, а също така с отчетеното оценяване може да се проследи напредъкът в цялостния процес с насоки за бъдещи изследвания и практически действия.

ЦЕЛ

Целта на изследването е да се установи и анализира мнението на служителите от МВР по отношение на нормативната уредба, засягаща физическата подготовка по утвърдената тестова батерия.

За решаването на целта на изследването си поставихме следните задачи:

1. Да разработим въпроси, които да ни дадат определена информация, полезна за нашето изследване.
2. Да проведем анкетно проучване с възможно повече действащи полицейски служители.
3. Да установим и анализираме мнението на служителите по отношение на действащата нормативна уредба.

МЕТОДИКА

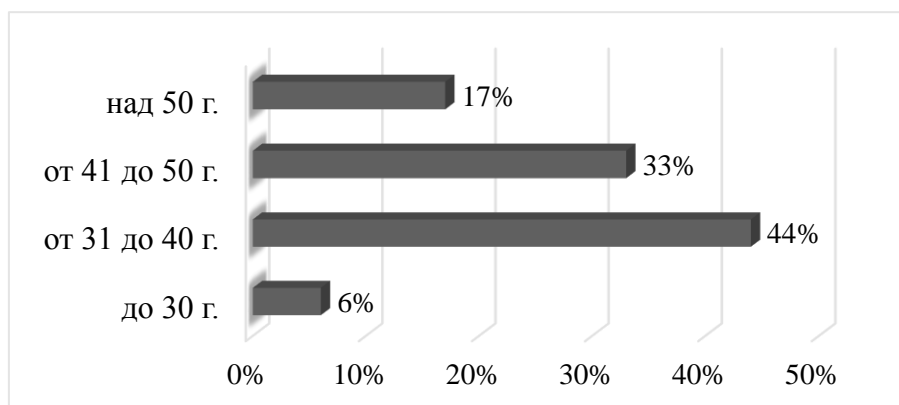
Субект на изследването са 78 служители от МВР на средна възраст 43,2 г. Обект на изследването е мнението им по отношение на нормативната уредба, засягаща физическата подготовка. Предмет на изследването е анкетно проучване, свързано с утвърдената тестова батерия за проверка и контрол на физическата годност на служителите в МВР. За нуждите на изследването е попълнена анонимна анкета, която включва осем закрити

въпроса. Първият въпрос разграничава изследваните лица по възрастова група, а останалите са насочени към установяване мнението относно физическата им форма и нормативните изисквания за контрол на физическата форма на служителите в МВР. Статистическата обработка на данните е извършена със статистически софтуер SPSS V28. За изчисляване на средните стойности е използван статистически метод вариационен анализ.

РЕЗУЛТАТИ

Според анкетата сме анализирали възрастта, оценката на собствената им физическа форма, оценката на действащите нормативни изисквания за контрол на физическата годност в МВР, дали според служителите е необходима промяна в изискванията при оценяването на физическата годност, степента на трудност при покриването на нормативите, необходимо ли е според тях включването на допълнителни часове за физическа подготовка, както и колко често тренират и какво ги мотивира.

На Фигура 1 са посочени резултатите от въпроса: „В коя възрастова група попадате?“.

Фигура 1. Възрастов диапазон на изследваните лица

По първи въпрос относно възрастов диапазон най-високият процент – 44% от анкетираните, са от 31 до 40 г., следвани от 41 до 50 г. – 33%, над 50 г. са 17%, а до 30 г. са 6%.

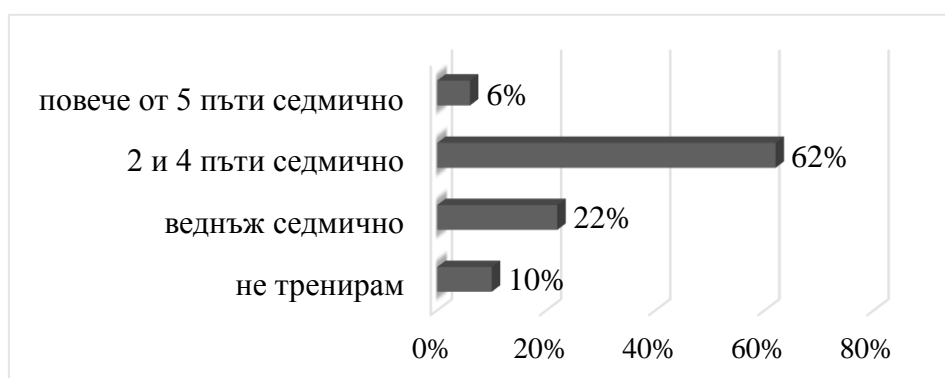
На втория въпрос: „Как оценявате собствената си физическа форма?“, 46% от анкетираните са отговорили с много добра, 44% с добра, 6% със задоволителна и само 4% са отбелязали, че са в лоша физическа форма.

Отчитайки процентно посочените отговори на трети въпрос: „Как оценявате действащите нормативни изисквания за контрол на физическата годност в МВР?“, 7,8% от анкетираните лица смятат, че те са завишени (трудни за покриване), 46,1% посочват изискванията за занижени (лесни за покриване) и 46,1% ги определят като нормални.

На четвъртия въпрос: „Необходима ли е според Вас промяна в нормативните изисквания при оценяване на физическата годност в системата на МВР?“, 60% от 78 анкетираните са отговорили с „Да“, а 40% с „Не“.

Данните от отговорите на петия въпрос: „В каква степен Ви затруднява покриването на нормативите на физическия изпит (бягане 800 м, скок от място и т.н.)?“, се установява, че 7,8% ги затруднява, 46,1% са отбелязали „в умерена степен ме затрудняват/покривам ги“ и 46,1% „не ме затрудняват/лесно ги покривам“.

На шести въпрос: „Необходимо ли е според Вас да се включат допълнителни часове за физическа подготовка без откъсване от работа?“, 40% от анкетираните са отбелязали „да“, 50% са отбелязали „не“, а 10% нямат мнение.

Фигура 2. Отговори на въпроса Колко пъти седмично отделяте време за самостоятелна физическа подготовка?

На Фигура 2 са представени отговорите на седми въпрос: „Колко пъти седмично отделяте време за самостоятелна физическа подготовка?“. Установяваме, че 10% от анкетираните служители не тренират, 22% тренират веднъж седмично, 62% отделят между 2 и 4 пъти седмично, едва 6% тренират повече от 5 пъти седмично.

При анализ на данните от осмия въпрос: „Какво Ви мотивира да спортувате?“, установяваме, че едва 6% от анкетираните полицейски служители дават отговор „покриване на нормативните изисквания“, 47% от анкетираните са мотивирани да спортуват с цел „постигане на добра физическа форма“ и 47% за „здраве и тонус“.

ДИСКУСИЯ

Сравнявайки данните от Фигура 1 по първия въпрос, даващ информация за възрастта на анкетираните служители, установяваме, че най-високият процент – 44% от анкетираните, са от 31 до 40 г., следвани от 41 до 50 г. – 33%, над 50 г. са 17%, а до 30 г. са 6%, което ни дава основание да смятаме, че липсва мотивация при младите хора да започнат работа в системата на МВР.

Информацията от втория въпрос относно мнението на анкетираните за собствената им физическа форма ни дава основание да приемем, че полицейските служители са в добра или много добра физическа форма, а незначителна част от тях смятат, че не са на необходимото ниво.

Неблагоприятното състояние на физическата годност може да се предполага, че е функция на неефективната система за физическа подготовка, действаща в момента. За подобряване на физическата годност на униформените служители на полицията е необходимо разработването на специализирана система за нейното повишаване: модули тренировъчни програми, които да съответстват на професионалните изисквания, както и да са съобразени с реалните възможности за подготовка (индивидуализиране – програми за самоподготовка) (Бачев и кол., 1998).

Отчитайки процентно посочените отговори на третия въпрос: „Как оценявате действителните нормативни изисквания за контрол на физическата годност в МВР?“, 7,8% от анкетираните лица смятат, че те са завишени (трудни за покриване), 46,1% посочват изискванията за занижени (лесни за покриване) и 46,1% ги определят като нормални. Анкетираните, които смятат нормативните изисквания за завишени, са във възрастов диапазон между 41 и 50 г. и тези над 50-годишна възраст. Според 66% от анкетираните на възраст между 31 и 40 г. нормативните изисквания са занижени, а 34% от служителите са отбелязали „нормални“. От възрастовия диапазон до 30 г. всички смятат изискванията за занижени.

Посочените отговори по въпрос четири: „Необходима ли е според Вас промяна в нормативните изисквания при оценяване на физическата годност в системата на МВР?“, 60% от анкетираните са отговорили с „Да“, което ни дава основание да смятаме, че трябва да има корекция в нормативните изисквания спрямо възрастта както за служителите до 30 г., така и за тези между 31 и 40 г. – да бъдат по-високи, съобразени с биологичния им статус.

Получените резултати по пети въпрос относно степента на трудност при покриване на нормативните изисквания и фактът, че 46,1% са отбелязали „в умерена степен ме затрудняват/покривам ги“ и 46,1% „не ме затрудняват/лесно ги покривам“, ни дават основание да смятаме, че не се работи целенасочено от всички служители за поддържане на добра физическа форма, от една страна, и че критериите са занижени и не са съобразени с възрастовата разлика между служителите, от друга страна.

Изводите, които може да се направят по шести въпрос, вземайки под внимание това, че 40% от анкетираните са отбелязали „Да“ на въпроса: „Необходимо ли е според

Вас да се включат допълнителни часове за физическа подготовка без откъсване от работа?“, са, че е необходимо да се обърне внимание и да се преорганизира физическата подготовка на полицейските служители, като се включат допълнителни часове.

На Фигура 2 по отговорите на въпрос номер седем фактът, че едва 6% тренират повече от 5 пъти седмично, ни дава основание да приемем, че времето, отделяно за физическа подготовка, е недостатъчно или липсва за доста служители.

При анализ на данните от осми въпрос: „Какво Ви мотивира да спортувате?“, установяваме, че едва 6% от анкетираните полицейски служители дават отговор „покриване на нормативните изисквания“. Повечето от анкетираните са мотивирани да спортуват с цел постигане на добра физическа форма, както и за здраве и тонус. Резултатите ни дават основание да приемем, че покриването на физическите нормативи не е на необходимото ниво за полицейските служители, което на свой ред предполага необходимост от адекватна промяна, доразработване и актуализиране на досегашните методи за физическа подготовка и контролна процедура по поддържане и установяване работоспособността на полицейските служители в системата на министерството.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение може да обобщим, че е необходимо адекватно доразработване на нови форми и методи за подготовка и оценяване на физическата годност на служителите в системата на МВР. Необходимо е да бъде обърнато по-голямо внимание на физическата подготовка на полицейските служители с цел поддържане на по-добра работоспособност, което от своя страна е предпоставка и за по-добър здравен статус на заетите в системата. Разликата в отговорите относно действащите нормативни изисквания за контрол и степента на затрудняване на служителите следва да бъде преосмислена и взета под внимание, като се зложат допълнителни физически занимания за служителите и преразгледат и актуализират нормативите, като се съобразят с възрастта, като за тези до 40-годишна възраст да бъдат завишени и съобразени с биологичния им статус.

ЛИТЕРАТУРА

Бачев, В., Георгиев, П., Славчев, Б., Тошков, Н. (1998). Сравнителен анализ на физическата годност при униформения състав на полицията и останалите служители на МВР. *Спорт, общество, образование*. Том 4, втора част, сборник доклади от Годишната научна конференция на НСА, 64–70. // Bachev, V., Georgiev, P., Slavchev, B., Toshkov, N. (1998). *Sravnitelnen analiz na fizicheskata godnost pri uniformeniya systav na policiyata I*

ostanalite slujiteli na MVR. *Sport, obshtestvo, obrazovanie*, Tom 4, vtora chast, sbornik dokladi ot Godishna nauchna konferenciya na NSA, 64-70.

Брогли, Я. (1977). *Статистически методи в спорта*. // Brogli, Ya. (1977). *Statisticheski metodi v sporta*.

Брогли, Я. (1992). *Въведение в теорията и практиката на контрола върху факторите на спортното постижение*, НСА // Brogli, Ya. (1992). *Vavedenie v teoriyata I praktikata na kontrola varhu faktorite na sportnoto postijenie*, NSA.

Желязков, Ц., Дашева, Д., Нейков, С. (2020) *Основи на спортната тренировка*, София, 308-324. // Jelyazkov, C., Dasheva, D., Neykov, S. (2020) *Osnovi na sportnata trenirovka*, Sofia, 308-324.

Закон за Министерството на вътрешните работи. Обн. ДВ. бр. 53 от 27 Юни 2014 г., последно изм. и доп. ДВ. бр. 85 от 2 Октомври 2020 г., доп. ДВ. бр. 20 от 9 Март 2021 г. // Zakon za ministerstvoto na vatreshnite raboti obn. DV. Br. 53 ot 27 uni 2014 g., posledno izm. I dop. DV. br.8 5 ot 2 oktomvri 2020 g., dop. DV. br. 20 ot 9 mart 2021 g.

Йорданов, С. (2015). Изследване мнението на военните полицаи към физическата подготовка и обучението по бойно-приложни техники. *Научни трудове на РУ*, Том 54, с. 97-100. //Yordanov, S. (2015). *Izsledvane mnenieto na voennite politsai kam fizicheskata podgotovka I obusheniето po boino prilojni tehniki. Nauchni trudove na RU*. Том 54, pp. 97-100.

Наредба № 8121з-344 от 25 юли 2014 г. за назначаване на държавна служба в Министерството на вътрешните работи. Обн. ДВ. бр. 64 от 5 Август 2014 г., последно изм. и доп. ДВ. бр. 78 от 17 Септември 2021 г. // Naredba № 8121z-344 ot 25 uli 2014 g. za paznachavane na darjavna slujba v ministerstvoto na vatreshnite raboti obn. DV. br. 64 ot 5 avgust 2014 g., posledno izm. I dop. DV. br. 78 ot 17 septemvri 2021 g.

Панайотов, В., Янкова, Н., Славова, В. (2018). Физическата подготовка на студенти в магистърска програма „Спорт и сигурност“ към НСА „В. Левски“, *Сборник доклади от Петата международна научна конференция Спорт и сигурност 21-22 май 2018*, с. 67–70. // Panayotov, V., Yankova, N., Slavova, V. (2018). *Fizicheska podgotovka na studenti v magistrarska programa “Sport I sigurnost” kam NSA “V. Levski”*, *Sbornik dokladi ot Petata mezdunarodna nauchna konferencia Sport I sigurnost 21-22 may 2018*, str. 67-70.

Славова, В. (2017). *Смесено обучение. Принципи, подходи и практики*. Изд. Авангард Прима, С. // Slavova, V. (2017). *Smeseno obuchenie. Principi, podhodi i praktiki*. Izd. Avangard Prima. Sofia

Специализирана методика за обучение и контрол на служителите в МВР по физическа подготовка №.Из-453/21.03.2007 г.// Specializirana metodika za obuchenie I control na slujitelite v MVR po fizicheska podgotovka №.Из-453/21.03.2007 г.

Щерев, П. и кол. (1979). *Теория и методика на физическото възпитание*. МФ. София= // Shterev, P I kol. (1979). *Teoriya I metodika na fizicheskoto vazpitanie*. MF. Sofia.

Автор за кореспонденция:

Нели Янкова

Национална спортна академия „Васил Левски“

Катедра: „Тежка атлетика, бокс, фехтовка и спорт за всички“

e-mail: yankova_nsa@abv.bg